

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Іщенко Н.М.

« » 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Розробник програми

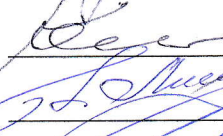

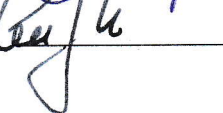

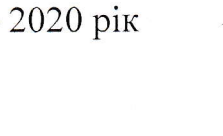
Гарант освітньої програми

Завідувач кафедри психології

Директор медичного інституту

Директор ННІ ППО

Начальник НМВ

	О.М. Амплєєва
	В.І. Канєвський
	І.П. Лисєнкова
	Г.В. Гришєнєнєко
	Г.Л. Норд
	С.І. Шкірчак

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психологічний спецпрактикум по спеціалізації	
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	053 «Психологія»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	IV	
Навчальний рік	2020-2021	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	7-й	10, 11-й
Загальна кількість кредитів ЕКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: – лекції – групові заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	30 год	8 год
	30 год	8 год
	90 год	134
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	11%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Залік (7-й семестр)	Залік (11-й семестр)

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: формування практичних вмінь та навиків у роботі психолога за різними напрямками спеціалізації.

Завдання:

- Сформувати у студентів уміння використовувати отриманні на практиці знання про особливості та специфіку роботи психолога.
- Ознайомити студентів із системою знань, технологією практичної діяльності майбутнього психолога, формуванням його психологічної культури.
- Привити навички та вміння самостійно і творчо розв'язувати різноманітні проблемні ситуації, завдання, які стоять перед практичним психологом у освітніх, медичних закладах або на підприємстві для оптимізації організаційної структури та підвищення ефективності взаємодії у системах «людина-людина» і «людина-машина».

Передумови вивчення дисципліни:

Зміст дисципліни охоплює коло питань про особливості розвитку та функціонування психічних явищ людини в залежності від її вікові. У процесі її вивчення розглядаються основні закономірності та особливості психічної активності і поведінки осіб, що є основою для формування світогляду і практичних навичок майбутніх професійних психологів. У ході вивчення даної дисципліни в учнів формуються навички отримання, аналізу та узагальнення інформації, необхідної для організації процесу консультування при кризових станах.

Очікувані результати навчання:

Програма «Психологічний спецпрактикум по спеціалізації» передбачає формування знань та вмінь в межах володіння теоретичним і практичним матеріалом дисципліни, чітке уявлення про умови й передумови її виникнення; а також вміння користуватися базовими поняттями дисципліни для практичних цілей, бачити можливості застосування даних понять в основних сферах життя.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- основні завдання та обов'язки практичного психолога у медичному, освітньому закладі, на підприємстві чи в організації;
- принципи та підходи, на яких має ґрунтуватись діагностична,
- корекціо-розвиваюча та профілактична робота практичного психолога в організаціях різного типу;

- сутність основних психологічних проблем, з якими стикається практичний психолог у медичному, освітньому закладі, на підприємстві та шляхи їх розв'язання;
- теоретичну основу групової роботи;
- напрямки тренінгових програм.

.має вміти:

- творчо і самостійно підходити до розв'язання проблемних ситуацій, які виникають у процесі взаємодії у системі "людина-людина" або "людина-техніка (машина)";
- складати план та програму роботи практичного психолога в організаціях, яка би включала діагностичні, корекційно-розвиваючі та профілактичні види діяльності психолога;
- надавати рекомендації членам виробничих організацій, медичних та освітніх установ з метою укріплення психічного здоров'я їх працівників, оптимізації трудового процесу та покращення психологічного мікроклімату у колективі;
- розробляти тренінгові програми різних напрямків;
- самостійно проводити тренінгові заняття.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність ефективно взаємодіяти за співпрацювати з представниками інших професійних груп.

СК13. Здатність знаходити ефективні рішення в нестандартних ситуаціях під час надання психологічної допомоги.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР19. Застосовувати набуті знання, уміння та навички під час організації та надання психологічної та соціально-психологічної допомоги різним верствам населення, професійно орієнтуватися у теоретичних підходах та практичних напрямках сучасної психології.

3. Програма навчальної дисципліни
Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ I. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА				
Блок 1. Особливості роботи психолога в різних галузях за спеціалізацією				
1.	Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення	2	2	5
2.	Психолог у закладах освіти	2	2	5
3.	Психолог в організації	2	2	5
4.	Психолог-консультант	2	2	5
5.	Психолог соціального центру	2	2	5
6.	Клінічний психолог	2	2	3
7.	Коучинг як спеціалізація практичного психолога	2	1	2
	Контрольна робота за блоком 1.	-	1	2
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		14	14	32
МОДУЛЬ II. ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ РОБОТИ ПСИХОЛОГА				
Блок 2. Теорія і практика групової роботи				
8.	Форми і напрямки групової роботи	2	2	6
9.	Психологічний тренінг як метод практичної психології	2	2	6
10.	Види та цілі тренінгу в сучасній психології.	2	2	6
11.	Психологічні особливості тренінгової групи	2	1	6
	Контрольна робота за блоком 2.	-	1	5
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1,5.		8	8	29
МОДУЛЬ III. ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНІНГОВОЇ РОБОТИ ПСИХОЛОГА ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ				
Блок 3. Практичне проведення СПТ				
12.	Структура психологічного тренінгу	2	2	6
13.	Ведучий тренінгової групи	2	2	6
14.	Загальні тренінгові методи	2	2	6
15.	Психологічні ігри і вправи	2	1	6
	Контрольна робота за блоком 3.	-	1	5
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1,5.		8	8	29
Всього за курсом – 150 год. Кредитів ECTS – 5.		30	30	90

Заочна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ I. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА				
Блок 1. Особливості роботи психолога в різних галузях за спеціалізацією				
1.	Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення. Психолог в різних закладах та організаціях.	2	2	23
2.	Коучинг як спеціалізація практичного психолога	2	2	23
Усього – 60 год. Кредитів ECTS – 2.		4	4	46
МОДУЛЬ II. ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ РОБОТИ ПСИХОЛОГА				
Блок 2. Теорія і практика групової роботи				
3.	Форми і напрямки групової роботи	1	1	22
4.	Психологічний тренінг як метод практичної психології	1	1	22
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1,5.		2	2	44
МОДУЛЬ III. ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНІНГОВОЇ РОБОТИ ПСИХОЛОГА ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ				
Блок 3. Практичне проведення СПТ				
5.	Структура психологічного тренінгу. Ведучий тренінгової групи	1	1	22
6.	Загальні тренінгові методи. Психологічні ігри і вправи	1	1	22
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1,5.		2	2	44
Всього за курсом – 150 год. Кредитів ECTS – 5.		8	8	134

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення</p> <ol style="list-style-type: none">1. Спеціалізація діяльності психолога.2. Структура діяльності практичного психолога.3. Особливі вимоги до особистості та профілю підготовки.4. Сфери діяльності: психодіагностична (психодіагност, психолог-експерт); корекційно-консультативна (психолог-консультант, психолог-тренер, психотерапевт або психокоректор).5. Медична та немедична психотерапія.6. Проблема компетентності.7. Проблема профпридатності і необхідність професійного відбору.8. Проблема підготовки та спеціалізації.9. Особистісні якості, які необхідні практичним психологам.10. Психограма психолога-практика.11. Кваліфікаційні категорії.
2	<p>Тема 2. Психолог у закладах освіти</p> <ol style="list-style-type: none">1. Основні напрями роботи психолога в навчальних закладах: надання психологічної допомоги дітям у вирішенні проблем самовизначення, соціально-психологічної адаптації, збереження психічного здоров'я, формулювання Я-концепції, оптимізації психологічного статусу.2. Консультування педагогів з вирішення їхніх професійних проблем і розвитку педагогічних здібностей.3. Консультування керівників навчальних закладів з питань вирішення конфліктних ситуацій у колективі, оптимізації соціально-психологічного клімату, поліпшення стилю керівництва та ділового спілкування.4. Психологічне консультування батьків з проблем оптимізації сімейного виховання, міжособистісних стосунків, взаємин із дітьми, психологічної підтримки особистості дитини, оптимізації взаємодії батьків з навчально-виховним закладом з психологічних аспектів професійної орієнтації дітей.5. Ініціювання психологом замовлень на психологічну консультацію.
3	<p>Тема 3. Психолог в організації.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Напрями діяльності психолога організації : прикладна психодіагностика; психокоректувальна і розвиваюча робота; психологічна освіта; психологічне консультування; соціально-диспетчерська діяльність.2. Психодіагностика при прийомі на роботу.3. Періодична психодіагностика співробітників, що працюють в організації.4. Первинна психодіагностика співробітників. Поглиблене психологічне обстеження.5. Суть психопрофілактики. Формування умов для успішного процесу соціальної адаптації клієнтів.6. Нормативно-ціннісна корекція.7. Консультування співробітника. Консультування керівників середньої ланки.8. Посередницька робота в міжособових і міжгрупових конфліктах клієнтам.9. Методи підбору персоналу. Процес відбору : робота з резюме і документами кандидата; заповнення анкети; інтерв'ю; тестування.
4	<p>Тема 4. Психолог консультант.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Роль і місце консультанта в консультуванні. Вимоги до особистості консультанта — модель ефективного консультанта.2. Психограма та професіограма консультанта. Система цінностей консультанта.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта. 4. Професійна підготовка консультанта. 5. Сучасні технології роботи психолога-консультанта 6. Консультативна бесіда як основний метод роботи психолога-консультанта. 7. Вербальний і невербальний контакти з клієнтом. 8. Психодіагностична робота з клієнтом. Застосування методів візуальної психодіагностики в консультативній роботі.
5	<p>Тема 5. Психолог соціального центру.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні основи соціальної роботи 2. Функції психології в соціальній роботі та психологічна модель соціалізації особистості. 3. Важливість використання роботи психологів у структурі соціальних служб. 4. Психологічні методи: індивідуальні, групові та ін., що використовуються в соціальній роботі. 5. Соціально-психологічна робота з молоддю. 6. Структура і завдання соціальної служби для молоді. Особливості соціально-психологічної роботи з підлітками шкільного віку та молоддю за місцем проживання і навчання, у сфері дозвілля, фізичної культури і спорту тощо. 7. Основні завдання психологічного консультування з проблем сім'ї і шлюбу. 8. Типові проблеми шлюбу та сім'ї, що вимагають психологічного консультування. 9. Використання психологічних методик і психотехнік у психологічному консультуванні з сімейних проблем.
6	<p>Тема 6. Клінічний психолог.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кваліфікаційна характеристика медичного психолога. 2. Місце медичного психолога в психології та медицині. 3. Методи дослідження в медичній психології. Первинне інтерв'ю, психологічне консультування. 4. Симптоми порушення в сфері сприйняття, межа між нормою і патологією. 5. Симптоми порушення у сфері мислення. Ознаки патології в ділянці емоцій. 6. Порушення волі, ознаки енергетичного зниження. 7. Патологія потягів: питання норми і патології. 8. Психогігієна. Психопрофілактика. Види психопрофілактики. 9. Психопрофілактика психічних захворювань. 10. Поняття про психогігієну. Психогігієна статі. Психогігієна праці.
7	<p>Тема 7. Коучинг як спеціалізація практичного психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коучинг як вид сучасної психологічної практики. 2. Коротка історія виникнення і становлення коучингу (Томас Дж. Леонард: розширення змісту професійної допомоги; вклад академічних вчених; вклад спортивних тренерів). 3. Загальне уявлення про коучинг. 4. Визначення поняття „коучинг”. Співвідношення понять „коучинг”, „консультація”, „тренінг” і „психотерапія”. 5. Області застосування коучингу.
8	<p>Тема 8. Форми і напрямки групової роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коротка історія розвитку групових методів практичної психології (Теорія „тваринного магнетизму” Ф.А.Месмера. Групова терапія і гіпноз). 2. Співвідношення понять „групова психокорекція”, „групова психотерапія” і „груповий тренінг”. 3. Переваги групової форми психологічної роботи. Соціально- психологічні аспекти групових методів. 4. Види психокоректувальних груп і груп особового зростання: Т-групи; групи

	<p>зустрічей; гештальтгрупи; групи тілесно орієнтованої терапії; групи танцювальної терапії; групи, використовуючі психодраму, психосинтез.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Групові методи в психоаналізі та інших психологічних школах Заходу. Гештальт-підхід. Груп-аналітичний підхід. 6. Трансактний аналіз в групі. Психодраматичний підхід. Тілесно-орієнтований підхід. 7. Методи групової роботи в нейролінгвістичному програмуванні. Групові методи роботи психологів і психотерапевтів в Україні і закордоном. 8. Психокорекційні групи. Групи самопідтримки.
9	<p>Тема 9. Психологічний тренінг як метод практичної психології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття "тренінг". Тренінг як один з методів активного навчання. 2. Тренінг як спосіб перепрограмування моделей поведінки людини. Тренінг як засіб навмисної зміни групи або організації. 3. Методичні проблеми застосування психологічного тренінгу. Області застосування психологічного тренінгу. 4. Групи тренінгу вмінь: групи тренінгу партнерського спілкування, техніка ділового спілкування, сенситивності, навиків рішення конфліктів переговорів, фасилитації і медиації, утилізації стресу, формування команд, тренінгу креативності. 5. Принципи тренінгу: добровільність участі, рівноправність, активність, конфіденційність, дослідницька позиція. 6. Ефекти тренінгу.
10	<p>Тема 10. Види та цілі тренінгу в сучасній психології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерії класифікації тренінгових груп. Специфічні риси і головні парадигми тренінгу. 2. Психодинамічний підхід. Поведінковий підхід. Гуманістичний підхід. 3. Тренінги заохочення. Формування команди. 4. Види тренінгових груп: Групи особистісного зростання. Тренування навичок і вмінь. 5. Сутність та історія груп тренінгу вмінь. 6. Біхевіористська (поведінкова) терапія як основа теорії груп тренінгу вмінь. Цілі груп тренінгу вмінь. 7. Сучасні підходи до груп життєвих вмінь. Методи, поняття та процедури груп тренінгу вмінь. 8. Навчальна форма та цілі груп тренінгу вмінь. 9. Групи подолання страху та групи тренінгу впевненості у собі. Репетиція поведінки. 10. Релаксаційний тренінг. Когнітивне переструктурування: раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Елліса.
11	<p>Тема 11. Психологічні особливості тренінгової групи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Замовлення на тренінг Типові проблеми під час співбесіди із замовником. 2. Мета й завдання тренінгу. Основні моделі задоволення потреб учасників. 3. Розвиток кар'єри. Розвиток компетентності . Розв'язання конкретної проблеми. Виявлення невідповідностей і створення мотивації розвитку. 4. Презентація тренінгу. Якісний склад тренінгових груп. Кількісний склад тренінгових груп. 5. Гомогенність і гетерогенність тренінгових груп. 6. Групові норми. Ролеві позиції в групі. Поняття про групову єдність.
12	<p>Тема 12. Структура психологічного тренінгу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання та план тренінгу. Розклад тренінгу. Тренінг-марафон. 2. Технічне обладнання. Посібники та друковані матеріали. Робота в парах. 3. Початок, перерви, закінчення. Сценарії тренінгових занять.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Алгоритми тренінгової роботи. Вступна частина. Привітання. Шерінг. Основна частина. Зворотній зв'язок. Заключна частина. Початок тренінгу. 5. Знайомство. Керівництво роботою учасників. Стимулювання активності групи. 6. Підбиття підсумків. 7. Музика в тренінгу. Сигнали та сигнальні рухи. 8. Важкі випадки. Театралізовані ритуали завершення.
13	<p>Тема 13. Ведучий тренінгової групи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до особистості й освіти тренера. 2. Види тренерської компетентності. Контекстуальна компетентність. Технічна компетентність. Комунікативна компетентність. Адаптивна компетентність. 3. Етичні проблеми тренінгової роботи. 4. Характеристика особистості групового тренера. 5. Головні ролі ведучого групи. Стили керівництва групою. 6. Підготовка ведучих тренінгових груп.
14	<p>Тема 14. Загальні тренінгові методи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ігрові елементи в психологічному тренінгу. 2. Психологічна гра: її атрибути і значення. Ігрові процедури на тренінгових заняттях. Рольова гра. Ділова гра. 3. Ритуали. (Зв'язок ритуалів і міфологем. Ритуали і несвідомі механізми психіки. Приклади ритуалів). 4. Міні-лекції. Групова дискусія. Мозковий штурм. 5. Вправи. Структуровані вправи. Рухові вправи. Малювання. Демонстрації. 6. Тестування. Читання посібника. Захист проєктів.
15	<p>Тема 15. Психологічні ігри і вправи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розігриваючи ігри і психотехніки. Знайомство. Надувна лялька. 2. Переплутані ланцюжки. Чемпіонат боротьби на пальцях. Шестірка. Зустріч поглядами. 3. Колективне рахування. Будь-яке число. Вибір траєкторії. 4. Ігри, орієнтовані на здобуття зворотного зв'язку. Мій портрет очами групи. Перша спроба на роль. Дискусія в ролях друг друга. 5. Відповіді за іншого. Дзеркало, яке мовчить і дзеркало, яке говорить. Рекламний ролик. 6. Від суми та від тюрми. Страшний суд. Стул відвертостей. 7. Ігри соціально-перцептивної зорієнтованості. Мені відомо, що тобі наснилось. 8. Зуби коня, якого подарували. Особистісний герб і девіз. Білі маги – чорні маги. Шахи. 9. Комунікативні ігри. Катастрофа у пустелі. Шукаю друга. 10. Альтернатива. Вправи для групової єдності.

План лекцій (заочної форми навчання):

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення Психолог в різних закладах та організаціях.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спеціалізація діяльності психолога. 2. Структура діяльності практичного психолога. 3. Особливі вимоги до особистості та профілю підготовки. 4. Сфери діяльності: психодіагностична (психодіагност, психолог-експерт); корекційно-консультативна (психолог-консультант, психолог-тренер, психотерапевт або психокоректор). 5. Медична та немедична психотерапія.

	<ul style="list-style-type: none"> 6. Проблема компетентності. 7. Проблема профпридатності і необхідність професійного відбору. 8. Проблема підготовки та спеціалізації. 9. Особистісні якості, які необхідні практичним психологам. 10. Психограма психолога-практика. 11. Кваліфікаційні категорії.
2	<p>Тема 2. Коучинг як спеціалізація практичного психолога</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Коучинг як вид сучасної психологічної практики. 2. Коротка історія виникнення і становлення коучингу (Томас Дж. Леонард: розширення змісту професійної допомоги; вклад академічних вчених; вклад спортивних тренерів). 3. Загальне уявлення про коучинг. 4. Визначення поняття „коучинг”. Співвідношення понять „коучинг”, „консультація”, “тренінг” і „психотерапія”. 5. Області застосування коучингу.
3	<p>Тема 3. Форми і напрямки групової роботи</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Коротка історія розвитку групових методів практичної психології (Теорія „тваринного магнетизму” Ф.А.Месмера. Групова терапія і гіпноз). 2. Співвідношення понять „групова психокорекція”, „групова психотерапія” і „груповий тренінг”. 3. Переваги групової форми психологічної роботи. Соціально- психологічні аспекти групових методів. 4. Види психокоректувальних груп і груп особового зростання: Т-групи; групи зустрічей; гештальтгрупи; групи тілесно орієнтованої терапії; групи танцювальної терапії; групи, використовуючі психодраму, психосинтез. 5. Групові методи в психоаналізі та інших психологічних школах Заходу. Гештальт-підхід. Груп-аналітичний підхід. 6. Трансактний аналіз в групі. Психодраматичний підхід. Тілесно-орієнтований підхід. 7. Методи групової роботи в нейролінгвістичному програмуванні. Групові методи роботи психологів і психотерапевтів в Україні і закордоном. Психокорекційні групи. Групи самопідтримки.
4	<p>Тема 4. Структура психологічного тренінгу. Ведучий тренінгової групи.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання та план тренінгу. Розклад тренінгу. Тренінг-марафон. 2. Технічне обладнання. Посібники та друковані матеріали. Робота в парах. 3. Початок, перерви, закінчення. Сценарії тренінгових занять. 4. Алгоритми тренінгової роботи. Вступна частина. Привітання. Шерінг. Основна частина. Зворотній зв'язок. Заклучна частина. Початок тренінгу. 5. Знайомство. Керівництво роботою учасників. Стимулювання активності групи. 6. Підбиття підсумків. 7. Музика в тренінгу. Сигнали та сигнальні рухи. 8. Важкі випадки. Театралізовані ритуали завершення. Вимоги до особистості й освіти тренера. 9. Види тренерської компетентності. Контекстуальна компетентність. Технічна компетентність. Комунікативна компетентність. Адаптивна компетентність. 10. Етичні проблеми тренінгової роботи. 11. Характеристика особистості групового тренера. 12. Головні ролі ведучого групи. Стилi керівництва групою. 13. Підготовка ведучих тренінгових груп.

4.2. План групових занять денної форми

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спеціалізація діяльності психолога. 2. Структура діяльності практичного психолога. 3. Особливі вимоги до особистості та профілю підготовки. 4. Сфери діяльності: психодіагностична (психодіагност, психолог-експерт); корекційно-консультативна (психолог-консультант, психолог-тренер, психотерапевт або психокоректор). 5. Медична та немедична психотерапія. 6. Проблема компетентності. 7. Проблема профпридатності і необхідність професійного відбору. 8. Проблема підготовки та спеціалізації. 9. Особистісні якості, які необхідні практичним психологам. 10. Психограма психолога-практика. 11. Кваліфікаційні категорії.
2	<p>Тема 2. Психолог у закладах освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями роботи психолога в навчальних закладах: надання психологічної допомоги дітям у вирішенні проблем самовизначення, соціально-психологічної адаптації, збереження психічного здоров'я, формулювання Я-концепції, оптимізації психологічного статусу. 2. Консультування педагогів з вирішення їхніх професійних проблем і розвитку педагогічних здібностей. 3. Консультування керівників навчальних закладів з питань вирішення конфліктних ситуацій у колективі, оптимізації соціально-психологічного клімату, поліпшення стилю керівництва та ділового спілкування. 4. Психологічне консультування батьків з проблем оптимізації сімейного виховання, міжособистісних стосунків, взаємин із дітьми, психологічної підтримки особистості дитини, оптимізації взаємодії батьків з навчально-виховним закладом з психологічних аспектів професійної орієнтації дітей. 5. Ініціювання психологом замовлень на психологічну консультацію.
3	<p>Тема 3. Психолог в організації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями діяльності психолога організації : прикладна психодіагностика; психокоректувальна і розвиваюча робота; психологічна освіта; психологічне консультування; соціально-диспетчерська діяльність. 2. Психодіагностика при прийомі на роботу. 3. Періодична психодіагностика співробітників, що працюють в організації. 4. Первинна психодіагностика співробітників. Поглиблене психологічне обстеження. 5. Суть психопрофілактики. Формування умов для успішного процесу соціальної адаптації клієнтів. 6. Нормативно-ціннісна корекція. 7. Консультування співробітника. Консультування керівників середньої ланки. 8. Посередницька робота в міжособових і міжгрупових конфліктах клієнтам. 9. Методи підбору персоналу. Процес відбору : робота з резюме і документами кандидата; заповнення анкети; інтерв'ю; тестування.
4	<p>Тема 4. Психолог консультант</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль і місце консультанта в консультуванні. Вимоги до особистості консультанта — модель ефективного консультанта. 2. Психограма та професіограма консультанта. Система цінностей консультанта. 3. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Професійна підготовка консультанта. 5. Сучасні технології роботи психолога-консультанта 6. Консультативна бесіда як основний метод роботи психолога-консультанта. 7. Вербальний і невербальний контакти з клієнтом. 8. Психодіагностична робота з клієнтом. Застосування методів візуальної психодіагностики в консультативній роботі.
5	<p>Тема 5. Психолог соціального центру</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні основи соціальної роботи 2. Функції психології в соціальній роботі та психологічна модель соціалізації особистості. 3. Важливість використання роботи психологів у структурі соціальних служб. 4. Психологічні методи: індивідуальні, групові та ін., що використовуються в соціальній роботі. 5. Соціально-психологічна робота з молоддю. 6. Структура і завдання соціальної служби для молоді. Особливості соціально-психологічної роботи з підлітками шкільного віку та молоддю за місцем проживання і навчання, у сфері дозвілля, фізичної культури і спорту тощо. 7. Основні завдання психологічного консультування з проблем сім'ї і шлюбу. 8. Типові проблеми шлюбу та сім'ї, що вимагають психологічного консультування. 9. Використання психологічних методик і психотехнік у психологічному консультуванні з сімейних проблем.
6	<p>Тема 6. Клінічний психолог</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кваліфікаційна характеристика медичного психолога. 2. Місце медичного психолога в психології та медицині. 3. Методи дослідження в медичній психології. Первинне інтерв'ю, психологічне консультування. 4. Симптоми порушення в сфері сприйняття, межа між нормою і патологією. 5. Симптоми порушення у сфері мислення. Ознаки патології в ділянці емоцій. 6. Порушення волі, ознаки енергетичного зниження. 7. Патологія потягів: питання норми і патології. 8. Психогігієна. Психопрофілактика. Види психопрофілактики. 9. Психопрофілактика психічних захворювань. 10. Поняття про психогігієну. Психогігієна статі. Психогігієна праці.
7	<p>Тема 7. Коучинг як спеціалізація практичного психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коучинг як вид сучасної психологічної практики. 2. Коротка історія виникнення і становлення коучингу (Томас Дж. Леонард: розширення змісту професійної допомоги; вклад академічних вчених; вклад спортивних тренерів). 3. Загальне уявлення про коучинг. 4. Визначення поняття „коучінг”. Співвідношення понять „коучінг”, „консультація”, „тренінг” і „психотерапія”. 5. Області застосування коучингу.
8	<p>Тема 8. Форми і напрямки групової роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коротка історія розвитку групових методів практичної психології (Теорія „тваринного магнетизму” Ф.А.Месмера. Групова терапія і гіпноз). 2. Співвідношення понять „групова психокорекція”, „групова психотерапія” і „груповий тренінг”. 3. Переваги групової форми психологічної роботи. Соціально- психологічні аспекти групових методів. 4. Види психокоректувальних груп і груп особового зростання: Т-групи; групи зустрічей; гештальтгрупи; групи тілесно орієнтованої терапії; групи

	<p>танцювальної терапії; групи, використовуючі психодраму, психосинтез.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Групові методи в психоаналізі та інших психологічних школах Заходу. Гештальт-підхід. Груп-аналітичний підхід. 6. Трансактний аналіз в групі. Психодраматичний підхід. Тілесно-орієнтований підхід. 7. Методи групової роботи в нейролінгвістичному програмуванні. Групові методи роботи психологів і психотерапевтів в Україні і закордоном. 8. Психокорекційні групи. Групи самопідтримки.
9	<p>Тема 9. Психологічний тренінг як метод практичної психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття "тренінг". Тренінг як один з методів активного навчання. 2. Тренінг як спосіб перепрограмування моделей поведінки людини. Тренінг як засіб навмисної зміни групи або організації. 3. Методичні проблеми застосування психологічного тренінгу. Області застосування психологічного тренінгу. 4. Групи тренінгу вмінь: групи тренінгу партнерського спілкування, техніка ділового спілкування, сенситивності, навиків рішення конфліктів переговорів, фасилитації і медиації, утилізації стресу, формування команд, тренінгу креативності. 5. Принципи тренінгу: добровільність участі, рівноправність, активність, конфіденційність, дослідницька позиція. 6. Ефекти тренінгу.
10	<p>Тема 10. Види та цілі тренінгу в сучасній психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерії класифікації тренінгових груп. Специфічні риси і головні парадигми тренінгу. 2. Психодинамічний підхід. Поведінковий підхід. Гуманістичний підхід. 3. Тренінги заохочення. Формування команди. 4. Види тренінгових груп: Групи особистісного зростання. Тренування навичок і вмінь. 5. Сутність та історія груп тренінгу вмінь. 6. Біхевіористська (поведінкова) терапія як основа теорії груп тренінгу вмінь. Цілі груп тренінгу вмінь. 7. Сучасні підходи до груп життєвих вмінь. Методи, поняття та процедури груп тренінгу вмінь. 8. Навчальна форма та цілі груп тренінгу вмінь. 9. Групи подолання страху та групи тренінгу впевненості у собі. Репетиція поведінки. 10. Релаксаційний тренінг. Когнітивне переструктурування: раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Елліса.
11	<p>Тема 11. Психологічні особливості тренінгової групи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Замовлення на тренінг Типові проблеми під час співбесіди із замовником. 2. Мета й завдання тренінгу. Основні моделі задоволення потреб учасників. 3. Розвиток кар'єри. Розвиток компетентності . Розв'язання конкретної проблеми. Виявлення невідповідностей і створення мотивації розвитку. 4. Презентація тренінгу. Якісний склад тренінгових груп. Кількісний склад тренінгових груп. 5. Гомогенність і гетерогенність тренінгових груп. 6. Групові норми. Ролеві позиції в групі. Поняття про групову єдність.
12	<p>Тема 12. Структура психологічного тренінгу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання та план тренінгу. Розклад тренінгу. Тренінг-марафон. 2. Технічне обладнання. Посібники та друковані матеріали. Робота в парах. 3. Початок, перерви, закінчення. Сценарії тренінгових занять. 4. Алгоритми тренінгової роботи. Вступна частина. Привітання. Шерінг.

	<p>Основна частина. Зворотній зв'язок. Заключна частина. Початок тренінгу.</p> <ol style="list-style-type: none"> Знайомство. Керівництво роботою учасників. Стимулювання активності групи. Підбиття підсумків. Музика в тренінгу. Сигнали та сигнальні рухи. Важкі випадки. Театралізовані ритуали завершення.
13	<p>Тема 13. Ведучий тренінгової групи</p> <ol style="list-style-type: none"> Вимоги до особистості й освіти тренера. Види тренерської компетентності. Контекстуальна компетентність. Технічна компетентність. Комунікативна компетентність. Адаптивна компетентність. Етичні проблеми тренінгової роботи. Характеристика особистості групового тренера. Головні ролі ведучого групи. Стилi керівництва групою. Підготовка ведучих тренінгових груп.
14	<p>Тема 14. Загальні тренінгові методи</p> <ol style="list-style-type: none"> Ігрові елементи в психологічному тренінгу. Психологічна гра: її атрибути і значення. Ігрові процедури на тренінгових заняттях. Рольова гра. Ділова гра. Ритуали. (Зв'язок ритуалів і міфологем. Ритуали і несвідомі механізми психіки. Приклади ритуалів). Міні-лекції. Групова дискусія. Мозковий штурм. Вправи. Структуровані вправи. Рухові вправи. Малювання. Демонстрації. Тестування. Читання посібника. Захист проєктів.
15	<p>Тема 15. Психологічні ігри і вправи</p> <ol style="list-style-type: none"> Розігриваючи ігри і психотехніки. Знайомство. Надувна лялька. Переплутані ланцюжки. Чемпіонат боротьби на пальцях. Шестірка. Зустріч поглядами. Коллективне рахування. Будь-яке число. Вибір траєкторії. Ігри, орієнтовані на здобуття зворотного зв'язку. Мій портрет очами групи. Перша спроба на роль. Дискусія в ролях друг друга. Відповіді за іншого. Дзеркало, яке мовчить і дзеркало, яке говорить. Рекламний ролик. Від суми та від тюрми. Страшний суд. Стул відвертостей. Ігри соціально-перцептивної зорієнтованості. Мені відомо, що тобі наснилось. Зуби коня, якого подарували. Особистісний герб і девіз. Білі маги – чорні маги. Шахи. Комунікативні ігри. Катастрофа у пустелі. Шукаю друга. Альтернатива. Вправи для групової єдності.

План групових занять (заочна форма)

№	
1	<p>Тема 1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення</p> <ol style="list-style-type: none"> Спеціалізація діяльності психолога. Структура діяльності практичного психолога. Особливі вимоги до особистості та профілю підготовки. Сфери діяльності: психодіагностична (психодіагност, психолог-експерт); корекційно-консультативна (психолог-консультант, психолог-тренер, психотерапевт або психокоректор). Медична та немедична психотерапія. Проблема компетентності. Проблема профпридатності і необхідність професійного відбору. Проблема підготовки та спеціалізації.

	<p>9. Особистісні якості, які необхідні практичним психологам.</p> <p>10. Психограма психолога-практика.</p> <p>11. Кваліфікаційні категорії.</p>
2	<p>Тема 2. Коучинг як спеціалізація практичного психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коучинг як вид сучасної психологічної практики. 2. Коротка історія виникнення і становлення коучінгу (Томас Дж. Леонард: розширення змісту професійної допомоги; вклад академічних вчених; вклад спортивних тренерів). 3. Загальне уявлення про коучинг. 4. Визначення поняття „коучінг”. Співвідношення понять „коучінг”, „консультація”, „тренінг” і „психотерапія”. 5. Області застосування коучінгу.
3	<p>Тема 3. Форми і напрямки групової роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коротка історія розвитку групових методів практичної психології (Теорія „тваринного магнетизму” Ф.А.Месмера. Групова терапія і гіпноз). 2. Співвідношення понять „групова психокорекція”, „групова психотерапія” і „груповий тренінг”. 3. Переваги групової форми психологічної роботи. Соціально- психологічні аспекти групових методів. 4. Види психокоректувальних груп і груп особового зростання: Т-групи; групи зустрічей; гештальтгрупи; групи тілесно орієнтованої терапії; групи танцювальної терапії; групи, використовуючі психодраму, психосинтез. 5. Групові методи в психоаналізі та інших психологічних школах Заходу. Гештальт-підхід. Груп-аналітичний підхід. 6. Трансактний аналіз в групі. Психодраматичний підхід. Тілесно-орієнтований підхід. 7. Методи групової роботи в нейролінгвістичному програмуванні. Групові методи роботи психологів і психотерапевтів в Україні і закордоном. 8. Психокорекційні групи. Групи самопідтримки.
4	<p>Тема 4. Структура психологічного тренінгу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання та план тренінгу. Розклад тренінгу. Тренінг-марафон. 2. Технічне обладнання. Посібники та друковані матеріали. Робота в парах. 3. Початок, перерви, закінчення. Сценарії тренінгових занять. 4. Алгоритми тренінгової роботи. Вступна частина. Привітання. Шерінг. Основна частина. Зворотній зв’язок. Заключна частина. Початок тренінгу. 5. Знайомство. Керівництво роботою учасників. Стимулювання активності групи. 6. Підбиття підсумків. 7. Музика в тренінгу. Сигнали та сигнальні рухи. 8. Важкі випадки. Театралізовані ритуали завершення.

4.3. Завдання для самостійної роботи

1. Підготовка до групових занять.
2. Розробка та проведення тренінгу з будь-якої соціально-психологічної теми, актуальної для студента на даний час.
3. Підготовка до написання контрольних робіт за блоками.
4. Підготовка до контрольної роботи для заочної форми навчання.

1. Підготовка до групових занять. На групових заняттях викладач оцінює підготовлені здобувачами вищої освіти виступи, активність на занятті (відповіді на запитання, наведення прикладів з досвіду та обробленої літератури), вміння формулювати та відстоювати свої думки. Робота на груповому занятті оцінюється за наступними показниками:

- а) за наявність лекційного зошиту, наявність та якість відпрацювання в ньому конспектів за всіма заняттями змістового модулю;
- б) за підготовлену усну доповідь нараховується;
- в) за надання правильної усної (письмової) відповіді на поставлене запитання під час заняття, за доповнення.

2. Розробка та проведення тренінгу. Студентові необхідно опрацювати матеріали лекцій, розібратися як правильно розробляти тренінгові заняття та на основі цих знань підготувати власний тренінг з актуальної теми. Тренінг має містити вступ, основну частину, висновки та список літератури. Список повинен включати не тільки підручники та посібники, але й монографії та джерела (видання за останні 5 років). При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій поміщено цитату. Термін проведення тренінгу - згідно з розкладом та за списком студентів у журналі.

Індивідуальне завдання оцінюється за такими критеріями:

- самостійність виконання;
- якість оформлення;
- рівень проведення тренінгу;

3. Підготовка до написання контрольних робіт за блоками.

Написання контрольної роботи є одним із засобів оцінки знань студентів. Контрольні роботи проводяться відповідно до завершення вивчення модуля дисципліни. Всього робочою програмою передбачено 3 контрольні роботи, кожна з яких має декілька варіантів завдань. Студенти отримують питання відповідно до варіанту і мають 40 хв. на виконання завдань.

4. Підготовка до контрольної роботи для заочної форми навчання.

Для отримання балів за контрольну роботу студентам необхідно розробити програму з діагностики та корекції емоційної сфери особистості. Студенту потрібно спочатку обрати досліджуваного та провести з ним діагностичну роботу за такими методиками:

1. Діагностика рівня емпатії (В. Бойко).
2. Тест Холла для визначення рівня емоційного інтелекту.
3. Діагностика стану агресії (опитувальник Басса-Дарки).

Далі студентові треба обробити результати та на основі отриманих даних розробити тренінг з метою корекції наявних відхилень. Тренінг має включати в

себе по 2 корекційні вправи на кожен проведений методик, тобто загальна кількість вправ має бути 6. Програма має складатися з 2 розділів. Перший розділ – діагностика з описанням методик, їх проведенням та обробкою результатів, другий – запропоновані тренінгові вправи з повним описанням. Список повинен включати не тільки підручники та посібники, але й монографії та джерела (видання за останні 5 років). При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій поміщено цитату.

Оцінювання контрольної роботи відбуватиметься за такими критеріями:

- правильність проведення та обробки результатів;
- відповідність корекційних вправ проведеним методикам;
- якість оформлення.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес повністю забезпечується «Психологічний спецпрактикум по спеціалізації».

I. Технічні засоби навчання:

- 1) ноутбук;
- 2) проектор.
- 3) інтерактивна дошка

II. Програмне забезпечення: Power Point, Microsoft Excel, SPSS, платформа дистанційного навчання Moodle.

5. Поточний контроль

5.1. Питання до контрольної роботи № 1.

1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення.
2. Назвіть основні сфери діяльності практичного психолога.
3. Особливості роботи психолога у закладах освіти.
4. Особливості роботи психолога в організації.
5. Особливості роботи психолога-консультанта.
6. Особливості роботи психолога соціального центру.
7. Особливості роботи клінічного психолога.
8. Коучинг як спеціалізація практичного психолога.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ
ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ**

Контрольна робота № 1. Варіант № 1.

1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення (2 б).
2. Особливості роботи психолога-консультанта (2 б)

5.2. Питання до контрольної роботи № 2.

1. Розкрийте основні форми і напрямки групової роботи.
2. Що являє собою психологічний тренінг як метод практичної психології?
3. Напишіть основні види та цілі тренінгу в сучасній психології.
4. Якими є психологічні особливості тренінгової групи?

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ
ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ**

Контрольна робота № 2. Варіант № 1.

1. Розкрийте основні форми і напрямки групової роботи (2 б)
2. Напишіть основні види та цілі тренінгу в сучасній психології (2 б).

5.3. Питання до контрольної роботи № 3.

1. Структура психологічного тренінгу.
2. Основні вимоги до ведучого тренінгової групи.
3. Загальні тренінгові методи.
4. Психологічні ігри і вправи.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність - 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ
ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ**

Контрольна робота № 3.

Варіант № 1.

1. Структура психологічного тренінгу (2 б)
2. Психологічні ігри і вправи (2 б).

6. Підсумковий контроль (залік)

Питання до заліку:

1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення.
2. Структура діяльності практичного психолога.
3. Особливі вимоги до особистості та профілю підготовки.
4. Сфери діяльності: психодіагностична (психодіагност, психолог-експерт); корекційно-консультативна (психолог-консультант, психолог-тренер, психотерапевт або психокоректор).
5. Медична та немедична психотерапія.
6. Проблема компетентності.
7. Проблема профпридатності і необхідність професійного відбору.
8. Проблема підготовки та спеціалізації.
9. Особистісні якості, які необхідні практичним психологам.
10. Психограма психолога-практика.
11. Основні напрями роботи психолога в навчальних закладах: надання психологічної допомоги дітям у вирішенні проблем самовизначення, соціально-психологічної адаптації, збереження психічного здоров'я, формулювання Я-концепції, оптимізації психологічного статусу.
12. Консультування педагогів з вирішення їхніх професійних проблем і розвитку педагогічних здібностей.
13. Консультування керівників навчальних закладів з питань вирішення конфліктних ситуацій у колективі, оптимізації соціально-психологічного клімату, поліпшення стилю керівництва та ділового спілкування.
14. Психологічне консультування батьків з проблем оптимізації сімейного виховання, міжособистісних стосунків, взаємин із дітьми, психологічної підтримки особистості дитини, оптимізації взаємодії батьків з навчально-виховним закладом з психологічних аспектів професійної орієнтації дітей.
15. Ініціювання психологом замовлень на психологічну консультацію.
16. Напрями діяльності психолога організації : прикладна психодіагностика; психокоректувальна і розвиваюча робота; психологічна освіта; психологічне консультування; соціально-диспетчерська діяльність.
17. Психодіагностика при прийомі на роботу.
18. Періодична психодіагностика співробітників, що працюють в організації.
19. Первинна психодіагностика співробітників. Поглиблене психологічне обстеження.
20. Суть психопрофілактики. Формування умов для успішного процесу соціальної адаптації клієнтів.
21. Нормативно-ціннісна корекція.
22. Консультування співробітника. Консультування керівників середньої ланки.
23. Посередницька робота в міжособових і міжгрупових конфліктах клієнтам.
24. Методи підбору персоналу. Процес відбору : робота з резюме і документами кандидата; заповнення анкети; інтерв'ю; тестування.
25. Роль і місце консультанта в консультуванні. Вимоги до особистості консультанта — модель ефективного консультанта.

26. Психограма та професіограма консультанта. Система цінностей консультанта.
27. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта.
28. Професійна підготовка консультанта.
29. Сучасні технології роботи психолога-консультанта
30. Консультативна бесіда як основний метод роботи психолога-консультанта.
31. Вербальний і невербальний контакти з клієнтом.
32. Психодіагностична робота з клієнтом. Застосування методів візуальної психодіагностики в консультативній роботі. Кваліфікаційні категорії.
33. Коучінг як вид сучасної психологічної практики.
34. Коротка історія виникнення і становлення коучінгу (Томас Дж. Леонард: розширення змісту професійної допомоги; вклад академічних вчених; вклад спортивних тренерів).
35. Загальне уявлення про коучінг.
36. Визначення поняття „коучінг”. Співвідношення понять „коучінг”, „консультація”, „тренінг” і „психотерапія”.
37. Області застосування коучінгу.
38. Кваліфікаційна характеристика медичного психолога.
39. Місце медичного психолога в психології та медицині.
40. Методи дослідження в медичній психології. Первинне інтерв'ю, психологічне консультування.
41. Симптоми порушення в сфері сприйняття, межа між нормою і патологією.
42. Симптоми порушення у сфері мислення. Ознаки патології в ділянці емоцій.
43. Порушення волі, ознаки енергетичного зниження.
44. Патологія потягів: питання норми і патології.
45. Психогігієна. Психопрофілактика. Види психопрофілактики.
46. Психопрофілактика психічних захворювань.
47. Поняття про психогігієну. Психогігієна статі. Психогігієна праці.
48. Коротка історія розвитку групових методів практичної психології (Теорія „тваринного магнетизму” Ф.А.Месмера. Групова терапія і гіпноз).
49. Співвідношення понять „групова психокорекція”, „групова психотерапія” і „груповий тренінг”.
50. Переваги групової форми психологічної роботи. Соціально- психологічні аспекти групових методів.
51. Види психокоректувальних груп і груп особового зростання: Т-групи; групи зустрічей; гештальтгрупи; групи тілесно орієнтованої терапії; групи танцювальної терапії; групи, використовуючі психодраму, психосинтез.
52. Групові методи в психоаналізі та інших психологічних школах Заходу. Гештальт-підхід. Груп-аналітичний підхід.
53. Трансактний аналіз в групі. Психодраматичний підхід. Тілесно-орієнтований підхід.
54. Методи групової роботи в нейролінгвістичному програмуванні. Групові методи роботи психологів і психотерапевтів в Україні і закордоном.
55. Психокорекційні групи. Групи самопідтримки.
56. Поняття "тренінг". Тренінг як один з методів активного навчання.

57. Тренінг як спосіб перепрограмування моделей поведінки людини. Тренінг як засіб навмисної зміни групи або організації.
58. Методичні проблеми застосування психологічного тренінгу. Области застосування психологічного тренінгу.
59. Групи тренінгу умінь: групи тренінгу партнерського спілкування, техніка ділового спілкування, сенситивності, навиків рішення конфліктів переговорів, фасилитації і медиації, утилізації стресу, формування команд, тренінгу креативності.
60. Принципи тренінгу: добровільність участі, рівноправність, активність, конфіденційність, дослідницька позиція.
61. Ефекти тренінгу.
62. Критерії класифікації тренінгових груп. Специфічні риси і головні парадигми тренінгу.
63. Психодинамічний підхід. Поведінковий підхід. Гуманістичний підхід.
64. Тренінги заохочення. Формування команди.
65. Види тренінгових груп: Групи особистісного зростання. Тренування навичок і вмінь.
66. Сутність та історія груп тренінгу вмінь.
67. Біхевіористська (поведінкова) терапія як основа теорії груп тренінгу вмінь. Цілі груп тренінгу вмінь.
68. Сучасні підходи до груп життєвих вмінь. Методи, поняття та процедури груп тренінгу вмінь.
69. Навчальна форма та цілі груп тренінгу вмінь.
70. Групи подолання страху та групи тренінгу впевненості у собі. Репетиція поведінки.
71. Релаксаційний тренінг. Когнітивне переструктурування: раціонально-емоційна терапія (РЕТ) А. Елліса.
72. Вимоги до особистості й освіти тренера.
73. Види тренерської компетентності. Контекстуальна компетентність. Технічна компетентність. Комунікативна компетентність. Адаптивна компетентність.
74. Етичні проблеми тренінгової роботи.
75. Характеристика особистості групового тренера.
76. Головні ролі ведучого групи. Стили керівництва групою.
77. Підготовка ведучих тренінгових груп. Ігрові елементи в психологічному тренінгу.
78. Психологічна гра: її атрибути і значення. Ігрові процедури на тренінгових заняттях. Рольова гра. Ділова гра.
79. Ритуали. (Зв'язок ритуалів і міфологем. Ритуали і несвідомі механізми психіки. Приклади ритуалів).
80. Міні-лекції. Групова дискусія. Мозковий штурм. Замовлення на тренінг. Типові проблеми під час співбесіди із замовником.
81. Мета й завдання тренінгу. Основні моделі задоволення потреб учасників.
82. Розвиток кар'єри. Розвиток компетентності. Розв'язання конкретної проблеми. Виявлення невідповідностей і створення мотивації розвитку.

83. Презентація тренінгу. Якісний склад тренінгових груп. Кількісний склад тренінгових груп.
84. Гомогенність і гетерогенність тренінгових груп.
85. Групові норми. Ролеві позиції в групі. Поняття про групову єдність.
86. Вправи. Структуровані вправи. Рухові вправи. Малювання. Демонстрації.
87. Тестування. Читання посібника. Захист проєктів.
88. Розігрівачі ігри і психотехніки. Знайомство.
89. Музика в тренінгу. Сигнали та сигнальні рухи
90. Ігри, орієнтовані на здобуття зворотного зв'язку.

Приклад білету до заліку

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЧНИЙ СПЕЦПРАКТИКУМ
ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ**

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ

1. Спеціалізація психолога, як головна проблема самовизначення (10 балів).
2. Вербальний і невербальний контакти з клієнтом (10 балів).
3. Ефекти тренінгу (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол №_1_ від «_27_» серпня 2020 року

Завідувач кафедри, професор

Лисенкова І. П.

Упорядник, ст. викл. кафедри

Амплєєва О.М.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма навчання:

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці	Кількість заходів	Сума балів
Відповіді на групових заняттях	3	15	45
Розробка та проведення тренінгу	13	1	13
Написання контрольних робіт	4	3	12
Загальна кількість балів			70
Залік			30
Всього			100

Заочна форма навчання:

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці	Кількість заходів	Сума балів
Відповіді на групових	10	4	40
Написання контрольних робіт	30	1	30
Загальна кількість балів			70
Залік			30
Всього			100

Пояснення до умов визначення рейтингу

Денна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
<u>1. Бали за відповіді на групових заняттях</u>	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	<u>3</u>
Оцінюється робота студента, який на середньому рівні володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, викладає окремі питання навчальної дисципліни, частково розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	<u>2</u>
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	<u>1</u>
<u>2. Бали за розробку та проведення тренінгу</u>	
Правильно підібрана тема, якісно оформлений матеріал. Містить вступ, основну частину, висновки та список літератури за останні 5 років. Тренінг проведений на високому рівні.	<u>13</u>
Правильно підібрана тема, якісно оформлений матеріал. Містить вступ, основну частину, висновки та список літератури не за останні 5 років. Тренінг проведений на середньому рівні.	<u>12-10</u>
Правильно підібрана тема, матеріал оформлений на середньому рівні. Структура не повна та список літератури не за останні 5 років. Тренінг проведений на середньому рівні.	<u>9-6</u>
Правильно підібрана тема, матеріал оформлений на низькому рівні. Структура не повна та список літератури не за останні 5 років. Тренінг проведений на низькому рівні.	<u>5-3</u>
Тема підібрана не актуальна, вимоги не дотримані. Тренінг проведений на низькому рівні.	<u>2-1</u>
<u>3. Бали за написання контрольних робіт</u>	
<u>Бальна оцінка, відображена на кожному питанні варіанту контрольної</u>	
Повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки, правильне використання формул та проведення розрахунків.	<u>максимальний бал за питання</u>
<u>Відповідь не повна, не містить аргументів.</u>	<u>Зниження оцінки</u>

Заочна форма

Критерії оцінювання навчальних досягнень	Бали
<u>1. Бали за відповіді на групових заняттях</u>	
Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або	<u>10</u>

оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	
Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	<u>9-8</u>
Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	<u>7-6</u>
Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	<u>5-3</u>
Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.	<u>2-1</u>
<u>2. Бали за написання контрольної роботи</u>	
Оформлення роботи відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики, якісно оформлений матеріал. Містить вступ, основну частину, висновки та список літератури за останні 5 років. Тренінг проведений на високому рівні.	<u>30</u>
Оформлення роботи відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики, незначне недотримання вимог щодо оформлення матеріалу. Містить вступ, основну частину, висновки та список літератури за останні 5 років. Тренінг проведений на високому рівні.	<u>29-25</u>
Оформлення роботи має незначні порушення. Правильно підібрана методика для діагностики, недотримання вимог щодо оформлення матеріалу. Тренінг проведений на рівні вище середнього.	<u>25-20</u>
Оформлення роботи має неточності. Правильно підібрана методика для діагностики, недотримання вимог щодо оформлення матеріалу. Тренінг проведений на середньому рівні.	<u>19-15</u>
Оформлення роботи не відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики. Тренінг проведений на рівні нижче середнього.	<u>14-10</u>
Оформлення роботи не відповідає вимогам. Правильно підібрана методика для діагностики. Тренінг проведений на низькому рівні.	<u>9-5</u>
Оформлення роботи не відповідає вимогам. Тренінг проведений на низькому рівні.	<u>5-1</u>

Оцінювання знань студента під час заліку чи екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою, прийнятою у ЧНУ імені Петра Могили.

Оцінка «Відмінно» - **90-100 балів** ставиться за умов, якщо студент дав лаконічні і ґрунтовні відповіді на всі запропоновані йому питання. Відповідь свідчить, що студент вільно володіє всім матеріалом курсу, передбаченим

робочою програмою, при тому, він має не розрізненні знання окремих тем курсу, а володіє ним комплексно. Студент уміє аргументувати свою відповідь, навести необхідні докази, приклади; аналізувати запропоновані ситуації, посилаючись на джерела інформації. Студент розуміє значимість відповідних знань для особистого життя та для майбутньої професійної діяльності, підтверджуючи це конкретними прикладами.

Найвища оцінка ставиться також за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, уміння вести полеміку з дослідниками. Під час відповіді студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність.

Оцінка «Добре» - **75-89 балів** ставиться за умов, якщо студент викладає відповідь на кожне питання логічно, розкриваючи основний зміст. Разом з тим, відповіді не вистачає ґрунтовності, всебічності, деякі важливі нюанси пропущені. При доборі та наведенні фактів та прикладів студент припускається незначних помилок. В той же час, студент не розуміє актуальності висвітлюваних питань. У висловлюванні власної думки зустрічаються певні неточності. Висновки не носять повного та логічного підсумку.

Оцінка «Задовільно» - **60-74 балів** виставляється студенту в разі, якщо він не повністю розкрив питання, або не відповів на деякі з них, що свідчить про відсутність повного комплексного засвоєння матеріалів курсу (знає лише певні теми). Відсутня ґрунтовність у розгляді питань, порушується логіка викладу питання. Студент не вміє аналізувати матеріал, не розуміє актуальність проблеми для сьогодення. Аргументація відповіді слабка, вибіркова, мають місце суттєві помилки у використанні фактичного матеріалу. Висновки не відбивають суті питання, або відсутні.

Оцінка «Незадовільно» - **21-60 балів** виставляється студенту в разі, коли кожне з питань висвітлено поверхнево, або не висвітленими залишаються більшість питань. В процесі висвітлення питань допущені значні помилки, студент не знає, або плутає фактичний матеріал, не здатний аналізувати основні проблеми, не демонструє творчої розумової діяльності. Власна думка і висновки відсутні.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Основні:

1. Беляєва С. Психологічні консультації для батьків і вчителів: кн.1. /С.Беляєва. – Львів: Видав. Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2009. – 76 с.
2. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості. – Харків: Фоліо, 1996.
3. Бондарчук О.І. Експериментальна психологія: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2016. – 120 с.
4. Вашека Т.В. Основи психологічної практики: навч. посіб. / Т.В. Вашека. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2017. – 200 с.
5. Загальна психологія: Практикум: Навч. посіб./ В.В. Волошина та ін.- К.: Каравела, 2015.- 280 с.
6. Зелінська Т.М., Воронова С.В. Практикум із загальної психології англійською, німецькою, французькою, польською мовами: Навч. посіб.- К.: Каравела, 2018.- 216 с.
7. Козубовська А. В., Керецман В. Ю. Товканець Г. В. Роль і функції соціально-психологічної служби в роботі з сім'єю. — Ужгород., 2012.- 173с.
8. Максименко С. Д., Ільїна Т.Б. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога // Практична психологія та соціальна робота. - 2014. - № 1. - С. 2-6.
9. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія: Підручник. – К.: ЦУЛ, 2008.- 360 с.
10. Матвеева М.П. Організація роботи шкільного психолога: Методичні рекомендації. - Кам'янець-Подільський: Інформаційно-видавничий відділ Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету, 2019.- 36с.
11. Основи консультативної психології: Аналіз сучасних концепцій: Методичні рекомендації для студентів педінститутів спеціальності "Практичний психолог в закладах народної освіти" / Укладач О.Ф.Бондаренко. - К.: РНМК Міносвіти України, 2015. - 116 с.
12. Основи практичної психології: Підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева. – 2-е вид., стер. – К.: Либідь, 2011. – 536 с.
13. Панок В. Г. Українська практична психологія: визначення, структура і завдання // Практична психологія і соціальна робота. - 2011. - №10. - С.55; - 2012. - №1. - С.69
14. Пашукова Т.І., Допіра А.І. Практикум із загальної психології.- К.: Знання, 2016.- 203 с.
15. Пов'якель Н.І., Блохіна І.О. Психологічні передумови становлення позитивної Я-концепції як базової компоненти професійного самовизначення психолога // Психологія: Зб.наук. пр. - Вип. 2 (5). - К.: НПУ, 2013. - С. 177
16. Положення про психологічну службу системи освіти України // Практична психологія та соціальна робота - № 2. - 2005. - С. 35-38.
17. Практична психологія та психодіагностика: посібник для лабораторних занять / Укл. Карагодіна О.Г., Шинкаренко О.Д. – К., 2017. – 123с.

18. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію: навч. посіб./ Ю.О. Приходько.- К.: Каравела, 2010.- 232 с.
19. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. – К.: Рута, 2001.- 320 с.

8.2. Додаткові:

1. Біла О. Г. Соціально-психологічні детермінанти особистішого становлення психолога-практика // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наук. пр. Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка.- К.: ГНОЗІС, 2018. - Т.V. - Ч.6. - С. 18-22.
2. Верко С. С. Психолог в організації: "за" і "проти" // Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. - Т. Ч. - К.: Інститут психології ім. Г.С.Костюка, 2016. - С. 207-
3. Жіночі права: крок за кроком: Практичний посібник з використання міжнародного закону про права людини і механізми захисту прав жінок у контексті прав людини : Пер з англ. - К.: Основи, 1999.- 236 с.
4. Закон України "Про освіту"
5. Коротка інформація щодо діяльності системи центрів соціальних служб для молоді // Практична психологія і соціальна робота - 1999. - № 7.- С. 43.
6. Практична психологія у міждисциплінарному аспекті: проблеми та перспективи: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 жовтня 2008 р., м. Дн-вськ). – Дн-вськ: ДГУ, 2011. – 476 с.

8.3. Інформаційні ресурси:

1. <http://extrpsy.nuczu.edu.ua/sites/all/books/kryzova.pdf>.
2. http://loveread.ec/view_global.php?id=2084.
3. http://nwebcey/view_global.php?id=56258.
4. http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/kerrolizard.pdf